

TISKOVÁ ZPRÁVA

Komunitní plán sociálních služeb reaguje na potřeby obyvatel v Horažďovicích a na Prácheňsku

Komunitní plán sociálních služeb, který vzniká pro oblast Horažďovic a okolních 24 obcí, bude řešit problémy, které trápí seniory, lidi se zdravotním postižením, rodiny s dětmi a lidi ohrožené sociálním vyloučením. V dubnu proběhl výzkum, který zjišťoval, co občané potřebují. Pro další rozvoj sociálních služeb jsme podle toho určili hlavní (prioritní) cíle, kterých chceme dosáhnout.

Jak se žije seniorům a lidem se zdravotním postižením

Výsledky výzkumu nám ukazují, že senioři žijí spokojeným aktivním životem, a to do vysokého věku. Přesto v mnoha věcech běžného života potřebují pomoci. Dobrou zprávou je, že pomoc v naprosté většině hledají a získávají ve své rodině – od dětí nebo jiných blízkých příbuzných.

Ve oblasti Prácheňska žije asi 2500 seniorů. Počet lidí se zdravotním postižením nebo omezením lze odhadnout asi na 600, přičemž většinou se jedná právě o lidi v seniorském věku. Ve výzkumu jsme se ptali více než pěti set seniorů a lidí s postižením na to, s čím konkrétně potřebují pomoci. Otázky jsme položili i starostům a zastupitelům obcí na Prácheňsku.

Z odpovědí vyplývá, že ve více než polovině zkoumaných obcí je problémem pro seniory i pro lidi s postižením malá možnost nakupovat, dopravní obslužnost, malá dostupnost lékařské péče a nedostatek zájmových aktivit. Tyto problémy se týkají v podstatě všech občanů.

Špatné možnosti nakupování trápí minimálně 800 seniorů na území Prácheňska. Tento problém jim většinou pomáhá řešit rodina, která jezdí nakupovat do města, nebo jim přiváží nákup, když jezdí do města pracovat. V několika obcích využívají pojízdnou prodejnu, kde je však omezený sortiment zboží.

Zásobování základními potravinami v malých obcích je klíčové pro zajištění stabilního života obyvatel, proto se zlepšení zásobovacího systému bude řešit spolu s dopravním systémem v malých obcích jako jedna z priorit komunitního plánu sociálních služeb.

Problém špatné dopravní obslužnosti řeší senioři i lidé s postižením tím, že jezdí vlastním autem, nebo za pomoci rodiny a sousedů, nebo využitím veřejných dopravních prostředků. Problém dopravy se odráží i v dostupnosti sociálních služeb a lékařské péče. Asi čtvrtina dotazovaných lidí s postižením využívá k dopravě k lékaři sanitku předepsanou lékařem, případně sanitku soukromých firem. Překvapilo nás, že asi 16% z dotazovaných nezná možnost dopravy sanitkou soukromých firem. **Problém dopravy je spojen s problémem bariérovosti při nastupování a vystupování při použití veřejné dopravy.** Upozornili na to účastníci schůze Svazu zdravotně postižených, a také starosta obce Rabí, který se domnívá, že tento problém by měli řešit především dopravní firmy ČSAD a ČSD. Tam kde dosud není

řešen nástup a výstup vozičkářů, ale i starých občanů, kteří mají při nástupu a výstupu do autobusů a vlaků problémy.

Při hledání řešení uvažují obce na Prácheňsku o provozování vlastní dopravy. Zřízení dopravního systému na Prácheňsku je jednou z priorit komunitního plánu. Obce mají většinou zájem o spolupráci provozování vlastního mikrobuse a 3 obce již uvažují o zavedení této dopravy jako vlastní služby. V příštích měsících budeme s vedením obcí Prácheňska jednat o konkrétní podobě dopravního a zásobovacího systému.

Problémy seniorů způsobené malou dostupností lékařské péče se týkají nejméně 500 seniorů. Tento problém je navíc umocněn špatnou dopravní obslužností a malou dostupností ošetrovatelské péče. Také rodiny pociťují jako největší problém, že nemohou seniorům doma poskytovat zdravotnické úkony, a při zhoršení zdravotního stavu se senior ocitá v nemocnici. Tento problém se podle odhadu zastupitelů týká nejméně 170-ti rodin. Celkem si v posledních 5-ti letech podalo žádost na umístění do domova důchodců 90 seniorů z obcí na Prácheňsku. Na Prácheňsku však zcela chybí zařízení, které nabízí seniorům sociální i zdravotní služby – domov pro seniory. Léčebna dlouhodobě nemocných při Nemocnici Horažďovice nemůže tuto situaci řešit. Tento problém si zastupitelé v obcích Prácheňska dobře uvědomují a mají zájem na dohodě s ostatními obcemi na společné výstavbě domova pro seniory v rámci potřeby mikroregionu. Zároveň město Horažďovice již připravuje projekt pro výstavbu domova pro seniory. Jedná se o prioritu komunitního plánu sociálních služeb. Alternativou by bylo poskytování ošetrovatelské a hospicové péče přímo doma, ale pro tento systém nejsou v regionu zatím potřebné podmínky, zejména poskytovatel takové služby a kvalifikovaný personál.

Asi jedna čtvrtina dotazovaných potřebuje pomoc v péči o vlastní osobu, při drobných opravách v domácnosti, při obsluze topení a obstarávání záležitostí s úřady, dále jsou to běžné domácí práce a péče o domácnost. To jsou právě úkony, při kterých pomáhají seniorům jejich rodiny, nebo pečovatelská služba.

Překvapilo nás, že mnoho lidí s postižením (více než polovina dotázaných) potřebuje pomoci právě při drobných opravách v domácnosti. Tento problém nám přiblížila členka pracovní skupiny: „Představte si že chodíte o berličích a máte třeba vyměnit žárovku. To jsou právě denní situace, se kterými se člověk s omezením pohybu musí vypořádat“.

Pomáhají hlavně rodiny

Velmi cennou hodnotou, která drží celý systém sociální péče o starší občany a lidi s postižením na Prácheňsku, je pomoc rodin. Rodiny pomáhají v naprosté většině případů.

Pečovatelskou službu, která dochází k seniorům domů, využívá jen 3% - 5% seniorů. Dvakrát více využívají pečovatelskou službu lidé se zdravotním postižením. Pečovatelskou službu poskytuje v regionu zejména Oblastní charita Horažďovice, Oblastní chrita Sušice, obec Kasejovice a obec Pačejov. Jedním z cílů komunitního plánování je udržet poskytování pečovatelské služby alespoň v současném rozsahu. „Poskytování pečovatelské služby je závislé na dotacích státu, příspěvku od města Horažďovice a obcí, a také na příspěvcích od klientů. Největší a zásadní měrou přispívá na pečovatelskou službu město Horažďovice.

V roce 2007 se však změnil systém financování sociálních služeb v ČR a proto je velmi obtížné plánovat další rozvoj pečovatelské služby,“ vysvětluje ředitelka Oblastní charity Horažďovice.

Volný čas seniorů

Nejčastěji tráví senioři v obcích svůj volný čas návštěvou kulturních aktivit, kostela, posezením s přáteli v hospodě, nebo účastí na sportovních aktivitách. Někteří dotazovaní senioři nás přímo překvapili svými pracovními i volnočasovými aktivitami a pestrostí zájmů až do vysokého věku.

Na druhou stranu, senioři by uvítali asi trochu jinou nabídku - mají největší zájem trávit svůj čas při setkáních seniorů, účastnit se přednášek o zdraví a chodit na výlety. V obcích však chybí často organizátor takových aktivit, a vhodné zázemí, nebo nemají senioři o nabízené aktivity zájem.

Zjistili jsme zároveň, že je pocíťována zvyšující se osamělost seniorů, a omezení jejich možností scházet se, mluvit spolu, zapojovat se. To se děje například v důsledku omezení prodejen v malých obcích, které byly přirozeným místem setkávání, zhoršení dopravní obslužnosti, nutností členů rodiny odjíždět z obcí za prací. Osamělost seniorů vidí jako problém zastupitelé 11-ti obcí, a odhadují, že se tento problém týká asi 260-ti osob.

Bariéry

Architektonické bariéry, tedy obrubníky, schody, úzké dveře, chybějící zábradlí, brání pohybu nejen lidem s postižením, ale i maminkám s kočárkem, nebo jen krátkodobě lidem, kteří si zlomí nohu. Překonávat překážky na cestě na úřady, na nákup, za kulturou nebo do restaurace, musí denně všichni lidé s omezením pohybu.

V Horažďovicích i ve všech obcích mají tento problém. Největším počtem bezbariérových přístupů do veřejných budov se může pochlubit obec Pačejov a Velký Bor. Ve všech obcích si však dotázaní lidé s postižením i zastupitelé shodně uvědomují, že je nutné situaci stále zlepšovat.

Například v Horažďovicích v gesci odboru majetku města vznikl plán, jak upravit chodníky a přechody pro chodce, tak aby pohyb po městě byl jednodušší. V příštích měsících bude tento plán „Mobilita pro všechny“ posuzovat zastupitelstvo. „Realizaci by mohl podpořit stát v rámci z Národního plánu mobility,“ vysvětlila paní Benešová (odbor majetku města Horažďovice). Řídící skupina pro komunitní plánování se shodla na tom, že tento plán jednoznačně podpoří.

Děti, mládež jejich problémy a volný čas

Volný čas má pro člověka svou vlastní hodnotu, protože jej může využívat podle svého, věnovat se vlastním zájmům a zálibám nebo se rekreovat, rozvíjet bez omezení svou osobnost. Dítě však obvykle nedovede celý volný čas využívat tak, aby mu to bylo ku prospěchu a aby se přitom nenudilo. Musí se tomu nejprve naučit za pomoci školy, rodičů a různých institucí, které mu pomáhají jeho volný čas vyplňovat.

Do výzkumu se zapojilo více než 1000 žáků ze základní školy v Horažďovicích a asi 700 jejich rodičů.

I když naprostá většina žáků základních škol má dobrý celkový přehled o nabízených volnočasových aktivitách, i dostatečný výběr nabídek a možností, stále zůstává více než jedna čtvrtina dětí, které se těchto aktivit neúčastní. To potvrdil také průzkum mezi rodiči. Co jim „brání“ v zapojení? Nejčastěji se objevuje jako důvod škola, která zatěžuje (12% dětí) a vliv kamarádů (13%), žádnou možnost zatím nehledalo 7% dětí a částečně má vliv i dojíždění (u 6% žáků). Z celkového počtu dotazovaných projevilo nejvíce dětí zájem o sportovní aktivity, o tanec, o přírodu, o práci na počítači. Vzhledem k věku dotazovaných dětí (6-15 let) bylo překvapujícím zjištěním že 23 dětí má zájem o motokros.

Na využití volného času jsme se ptali také dospívajících (15 – 20 let). Dvě třetiny dotazovaných má jasný přehled o tom, kde a jak je možné trávit volný čas. Je však zřejmé, že je nutné nadále nabídky pravidelně aktualizovat, modernizovat a rozšiřovat dle stávající poptávky uživatelů a to ve všech lokalitách zkoumaného regionu. Zavedení nových zájmových aktivit pro mládež v duchu moderních trendů je také jednou z priorit komunitního plánu.

Asi 40% dospívajících má zájem o aktivní sport, a to většinou o sporty bojového či obranného charakteru a o sporty ryze adrenalinové. 11% má zájem o taneční aktivity, zejména o tance moderní (hiphop, disko, mažoretky, roztleskávačky, břišní tance apod.). 9% má zájem o práci na PC – zejména programování, tvorba webových stránek, 8% má zájem o hudbu a zpěv různých podobách (moderní i klasický) a 7% má zájem o motokros. Tuto nabídku ale v regionu postrádají. Mladým lidem také chybí čajovna, bar, kavárna nebo klub, kde by se mohli scházet. Do vybavené, pravidelně někým provozované klubovny by pravidelně chodilo 65% dotázaných.

Velmi důležité je zjištění, že tři čtvrtiny dotazovaných dětí ze základních škol nemá problémy. Nějaké své starosti a problémy má asi čtvrtina dětí. Složitější bylo pro dotazované děti popsat (přiznat) své problémy! Na tuto otázku odpovědělo jen 11% dětí. Uspokojivá je alespoň zjištěná skutečnost, naprostá dětí se má na koho s problémem obrátit. Tuto funkci plní ze 70% rodina a z 50% kamarádi. Učitelé ve škole pomáhají při řešení problémů asi 9% dětí.

U dospívajících je situace poněkud jiná. Nějaké problémy přiznává asi třetina dotázaných. Asi 15% dospívajících se však nemá na koho obrátit s o radu.

Problematika drog v regionu

K otázce drogové problematiky jsme získali odpovědi od 77 rodičů dětí z devátých tříd a 417 dospívajících ve věku 15 – 20 let.

Alarmující je, že rozsah výskytu problému s drogami vidí rodiče s porovnáním odpovědí žáků trochu zkrlesně – spíše nadlehčeně - 75% rodičů vnímá tento problém jako malý, nebo žádný. Ale 60% dotázaných mladých lidí uvedlo, že drogy se v regionu vyskytují hodně, nebo velmi hojně. Polovina dotázaných mladých lidí ví o někom, kdo v jejich okolí užívá drogy, i když ve 25% případů uvedli, že jde „jen“ o marihuanu. Velmi důležitý a zcela nelichotivý je zjištěný jev, že pro většinu adolescentů jsou tabákové výrobky a alkohol brané jako společenská „norma“. Další negativní dopad na stávající situaci má i zjištěná skutečnost, že si

toto vše uvědomuje rodina, škola i veřejnost, ale primární prevence se stále májí účinkem. K tomu je třeba připočítat, že se v Horažďovicích a na Prácheňsku problematikou drogové závislosti nezabývá žádný poskytovatel sociálních služeb. Pouze školy působí na děti a mladistvé v rámci primární prevence.

V této souvislosti je třeba také uvést fakt, že počet klientů kurátora pro mládež vzrostl mezi rokem 2005 a 2006 mezi dětmi a mladistvými o 18 klientů a počet přestupků páchaných mladými lidmi vzrostl ze sedmnácti v roce 2005 na čtyřicet v roce 2006.

Komunitní plán v reakci na tuto situaci navrhuje, aby v regionu začal působit psycho-sociální poradce pro děti a mládež, a aby výhledově vznikl nový klub – nízkoprahové centrum pro děti mládež. Klíčovou otázkou je ale získání finančních prostředků na tyto služby.

Všechny výsledky analýz a první návrhy rozvoje sociálních služeb v Horažďovicích a na Prácheňsku najdete na internetových stránkách www.sumavanet.cz/muhd nebo www.vwv.cz. Do 5. září uvítáme všechny vaše podněty a připomínky ke komunitnímu plánu. Zašlete je prosím na adresu: AgAkcent, s. r. o., Zlatnická 195, 339 01 Klatovy.

Pavla Oriniaková.